T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TÜRKİYE İŞ KURUMU

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TR 32 (AYDIN, DENİZLİ VE MUĞLA) BÖLGESİ RAPORU

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 4
2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI TR 32 (AYDIN, DENİZLİ VE MUĞLA) BÖLGESİ RAPORU..... 5
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM..... 6
AÇIK İŞLER..... 10
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER..... 17
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 20
SONUÇ 24

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sektörlere Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları 6
Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma, Part time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu 7
Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 8
Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 9
Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı 11
Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 12
Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 13
Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler 15
Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 16
Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 18
Tablo 11: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 20
Tablo 12: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 21
Tablo 13: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 21
Tablo 14: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 22

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 10
Şekil 2: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 14
Şekil 3 : Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 14
Şekil 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri 16
Şekil 5: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 19

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda İŞKUR'a verilen görevlere istinaden işgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri süregelen araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Araştırmanın temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamaktır.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 11.993'ü 2-9 istihdamlı; 5.535'i 10-19 istihdamlı ve 73.221'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 90.749 işyeri, 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında yüzyüze ziyaret edilmiştir. 77 ilde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin tamamı, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa) örneklem yöntemiyle yüz yüze ziyaret edilmiştir. 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri, örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamındadır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

Bu çalışma, 2017 yılı itibariyle sektörel olarak da yayınlanacak İPA raporlarının TR32 bölgesini, yani Aydın, Denizli ve Muğla illerini içeren temel bir rapor olacaktır. Bu kapsamda bölge verileri ile Türkiye verileri karşılaştırılarak, bölgenin ülke geneli ile ayrışan ve ortak olan yanları ortaya koyulacaktır.

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI TR 32 (AYDIN, DENİZLİ VE MUĞLA) BÖLGESİ RAPORU

Türkiye İş Kurumu tarafından her yıl bir kez düzenli olarak gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) çalışması; 81 il düzeyinde 2-9, 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerine yönelik Mevcut Çalışan, Açık İş, Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ve Gelecek Dönem İstihdam Beklentileri gibi temel soruların yanında konjonktürel durumlara yönelik esnek sorularla harmanlanmış bir işgücü piyasası talep araştırmasıdır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler neticesinde Türkiye geneli, 81 il düzeyi, bölge ve sektör raporları elde edilmektedir.

Bu rapor, bu yıl itibariyle sektörel olarak da yayınlanacak İPA raporlarının TR32 bölgesini, yani Aydın, Denizli ve Muğla illerini içeren temel bir rapor olacaktır. Bu kapsamda bölge verileri ile Türkiye verileri karşılaştırılarak, bölgenin ülke geneli ile ayrışan ve ortak olan yanları ortaya koyulacaktır.

TÜİK tarafından İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması üç düzeyden meydana gelmektedir. 1. Düzey 12 bölgeden, 2. Düzey 26 bölgeden, 3. Düzey ise 81 ilin tamamından oluşmaktadır. 1. ve 2. Düzey bölgeler içerisindeki iller belirlenirken coğrafi konum, sosyo-ekonomik yapı açısından benzerlikler gibi faktörler ön planda olmaktadır. Bu kapsamda Aydın, Denizli ve Muğla'yı kapsayan TR32 bölgesi 2. Düzey Bölge Birimleri Sınıflaması grubunda yer alan 26 bölgeden bir tanesidir.

TR32 bölgesi 2016 yılı TÜİK verilerine göre "15 ve daha yukarı yaştaki nüfus" 2 milyon 266 bin olup; işgücüne katılma oranı yüzde 53,9, işsizlik oranı yüzde 6,7, istihdam oranı ise yüzde 50,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise 2016 yılında işgücüne katılım oranı yüzde 52, işsizlik oranı yüzde 10,9, istihdam oranı ise yüzde 46,3 olarak gerçekleşmiştir. TR32 bölgesinde Türkiye geneline göre işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı daha yüksek olup, işsizlik oranı ise daha düşüktür.

TR32 bölgesinde TÜİK tarafından 2016 yılı için yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre istihdam edilenlerin yüzde 28,5'i tarımda, 23,2'si sanayide, yüzde 48,4'ü ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Türkiye genelinde ise istihdam edilenlerin yüzde 19,5'i tarım, yüzde 26,8'i sanayi ve yüzde 53,7'si hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Dolayısıyla TR32 bölgesinde Türkiye geneline göre sanayide ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilenlerin oranı düşük, tarımda istihdam edilenlerin oranı ise yüksektir.

İPA çalışmasında tarım sektörü kapsam dışında olduğundan bu verilerin TÜİK verileri ile kıyaslamasının yapılması mümkün gözükmemektedir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İPA 2017 çalışması kapsamında toplam 164 bin 675 çalışan, 3 bin 441 açık iş, 4 bin 199 temininde güçlük çekilen meslek ve gelecek yıl için 5 bin 327 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 1: Sektörlere Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları

Sektörler	İşyeri	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	57	370	3.500	3.870
İmalat	1.003	27.754	52.522	80.275
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	24	270	1.945	2.215
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	8	55	240	295
İnşaat	504	1.531	11.466	12.997
Toptan ve Perakende Ticaret	627	5.486	13.602	19.088
Ulaştırma ve Depolama	121	626	3.929	4.555
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	457	5.104	12.066	17.170
Bilgi ve İletişim	8	51	121	172
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	25	36	61
Gayrimenkul Faaliyetleri	31	135	614	749
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	76	763	1.397	2.160
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	141	2.363	5.787	8.150
Eğitim	116	3.082	1.830	4.912
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	96	3.812	2.257	6.069
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	14	42	326	369
Diğer Hizmet Faaliyetleri	74	438	1.129	1.568
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**3.362**	**51.908**	**112.767**	**164.675**

Kaynak: 2017 İPA

2017 yılı İPA çalışması kapsamında Aydın, Denizli ve Muğla illerini kapsayan TR32 bölgesinde toplamda 3 bin 362 işyeri olduğu tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise toplam 99 bin 806 işyeri bulunmaktadır. TR32 bölgesinin toplam işyeri içerisindeki ağırlığı yüzde 3,4 olarak gerçekleşmiştir.

TR32 bölgesinde kadın çalışan sayısı 51 bin 908 kişi, erkek çalışan sayısı 112 bin 767 kişi ve toplam çalışan sayısı 164 bin 675 kişi olarak gerçekleşmiştir. Kadın çalışanların toplam çalışana oranı 31,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 33,2 olarak gerçekleşmiştir. Bölgede kadınlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalıştığı ve bu sektör İPA kapsamı dışında kaldığı için toplam çalışan sayısı içinde kadınların ağırlığı az görünmektedir. Kadınlar; Eğitim ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde erkeklerden daha fazla sayıda çalışana sahiplerdir.

TR32 bölgesinde en fazla işyeri sayısı sırasıyla İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerinde gerçekleşmiştir. En fazla çalışan sayısında ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri en başta yer almaktadır.

Tablo 2: Sektörlere Göre İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma, Part time Çalışma ve İhracat Yapma Durumu

Sektörler	Vardiya	İhracat	Part-Time
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	45,2%	34,4%	12,8%
İmalat	47,8%	50,4%	7,7%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	70,8%	8,3%	8,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	37,5%	0,0%	0,0%
İnşaat	7,7%	0,9%	3,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	27,0%	14,1%	8,8%
Ulaştırma ve Depolama	27,4%	6,3%	8,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	63,2%	0,5%	14,5%
Bilgi ve İletişim	12,5%	0,0%	12,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	33,3%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	35,2%	3,2%	22,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	6,9%	1,4%	8,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	34,3%	2,2%	15,2%
Eğitim	3,8%	0,9%	21,5%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	44,1%	0,0%	37,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	21,8%	0,0%	7,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	15,2%	2,7%	4,1%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**35,2%**	**19,0%**	**10,1%**

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde işyerlerinde Vardiya, İhracat ve Part-Time durumlarını incelediğimizde, toplam işyerlerinin yüzde 35,2'sinin vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 19'unun ihracat yaptığı ve yüzde 10,1'inin part-time çalışma düzenlediği tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise işyerlerinin yüzde 12'sinin vardiyalı çalışma yaptığı, yüzde 11,1'inin ihracat yaptığı ve yüzde 5,3'ünün de part-time çalışma yaptığı gözlenmektedir. Bölgede, Türkiye geneline kıyasla üç çalışma durumunun da oldukça yoğun bir oranda kullanıldığı gözlenmektedir.

Bölgede sektörel bazda en fazla vardiyalı çalışma Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (%70,8), Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (%63,2) ve İmalat (%47,8) yer almaktadır. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 56,5 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, yüzde 28,7 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 25,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri olarak sıralanmıştır. Türkiye geneli ile bölgede en fazla vardiyalı çalışma Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe gerçekleşmiştir.

Bölgede en fazla ihracat yapan sektörler yüzde 50,4 ile İmalat, yüzde 34,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 14,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 33,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 31,3 ile İmalat ve yüzde 10,7 ile Toptan ve perakende

ticaret sektörleri şeklinde gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ile bölgenin en fazla ihracat yapan ilk üç sektörleri aynıdır.

En fazla part-time çalışana olan işyerlerine sahip sektörler ise yüzde 37,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, yüzde 22,5 ile Gayrimenkul faaliyetleri ve yüzde 21,5 ile Eğitim sektörleridir. Türkiye genelinde ise bu sektörler yüzde 30 ile Eğitim, yüzde 21,2 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve yüzde 18,4 ile Diğer hizmet faaliyetleri şeklinde gerçekleşmektedir. Part-time çalışmada Türkiye geneli ve bölgenin ilk üç sıralamalarında Eğitim sektörü ortaktır.

Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	7.621	5.771	13.392
Hizmet ve Satış Elemanları	13.098	5.072	18.170
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15.483	9.864	25.347
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	1.774	362	2.137
Profesyonel Meslek Mensupları	6.958	6.730	13.688
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	26.785	8.554	35.338
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8.936	2.276	11.211
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	29.457	12.614	42.071
Yöneticiler	2.656	665	3.321
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**112.767**	**51.908**	**164.675**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede toplam çalışanların yüzde 25,5'i Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 21,4'ü Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 15,4'ü Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye genelinde ise toplam çalışanların yüzde 19,3'ü Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, yüzde 16,5'i Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 16,4 Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye geneli ve bölgede en fazla çalışanlar Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında yer almaktadır.

Bölgede erkek çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 26,1 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 19,3 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları ilk sırada yer almaktadır.

Bölgede kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubu yüzde 24,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olurken, Türkiye genelinde ise yüzde 18,5 ile Profesyonel Meslek Mensupları ilk sırada yer almaktadır. Bölgede çalışanların Türkiye Geneline göre Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde daha fazla çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 4: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel
Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Temizlik Görevlisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Makineci (Dikiş)
Konfeksiyon İşçisi	Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Beden İşçisi (Genel)	Mermer İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Kuruyemiş Paketleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Kumaş Paketleme İşçisi	Şoför (Yolcu Taşıma)	Konfeksiyon İşçisi
Muhasebeci	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Mermer İşçisi	İnşaat İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Hemşire	Aşçı	Muhasebeci
Satış Danışmanı	Pazarlamacı	Satış Danışmanı
Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı	Aşçı
Kuru İncir İşlemecisi	Muhasebeci	Şoför (Yolcu Taşıma)
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Tekstil Terbiye İşçisi	Kumaş Paketleme İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Sevkiyat Görevlisi	Pazarlamacı
Kalite Kontrolcü	Teknik Servis Elemanı	Kuruyemiş Paketleme İşçisi
Sekreter	Makineci (Dikiş)	İnşaat İşçisi
Kasiyer	Beden İşçisi (İnşaat)	Tekstil Terbiye İşçisi
Aşçı	Cam Mamul İmalatçısı	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde en fazla çalışanı olan meslek kadınlarda Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi ve Konfeksiyon İşçisi; erkeklerde Şoför-Yük Taşıma, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı ve Mermer İşçisi; genelde ise Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Makineci (Dikiş) ve Temizlik Görevlisi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde en fazla çalışanı olan meslekler kadınlarda sırasıyla Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel) ve Makineci (Dikiş); erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi; genel toplamda ise Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile bölgedeki ilk 10 meslekten 7'si aynıdır. Erkeklerde 8 meslek ve kadınlarda ise 5 meslek aynıdır.

Şekil 1: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

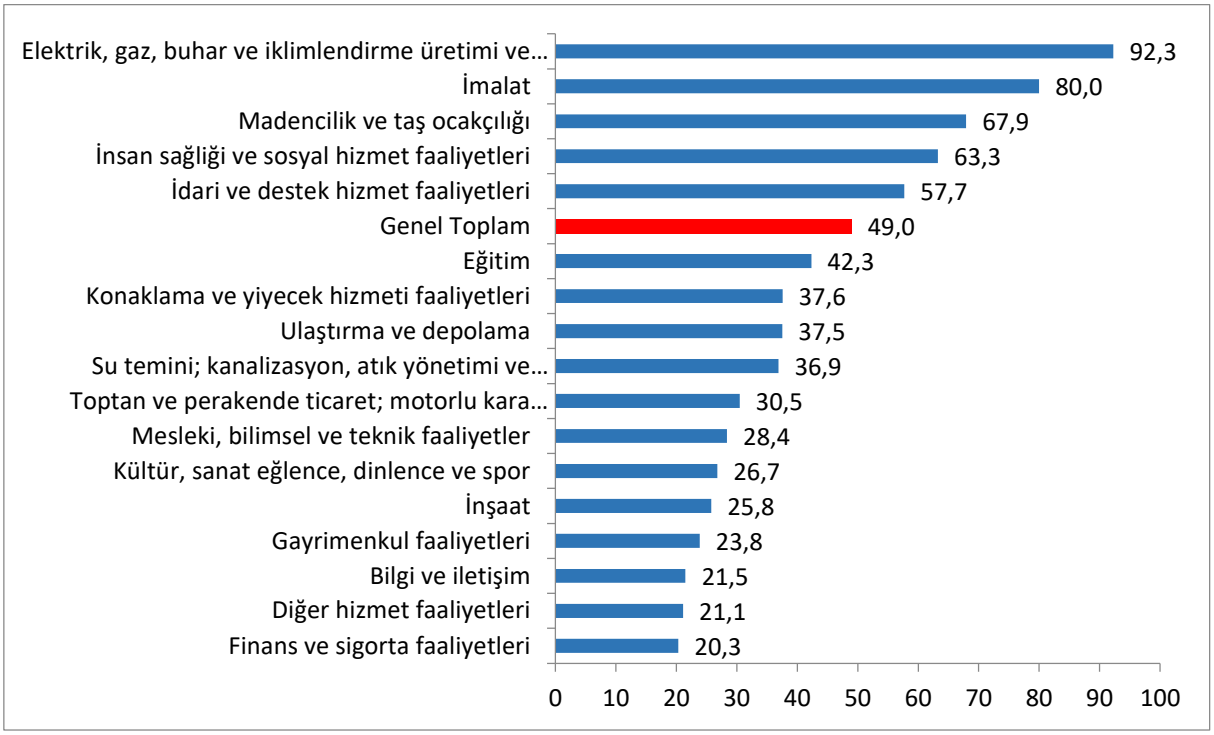

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (92,3) olurken, onu İmalat (80) ve Madencilik ve taş ocakçılığı (67,9) takip etmektedir. Bölge genelinin çalışan sayısı ortalaması ise 49 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektörler Finans ve sigorta faaliyetleri (218,5), Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (114,6) ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri (95,2) şeklinde gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü hem bölgede hem de Türkiye'de ortalama çalışan sayıları en fazla olan ilk üç sektör sıralamasında yer almaktadır. Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 57,1 olarak bölgedeki ortalama çalışan sayısının üzerinde olduğu gözlenmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönlendirmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2017 yılı 3 Nisan-5 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında TR 32 bölgesinde 3 bin 362 işyerinin yüzde 17,2'sinde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup bu rakam Türkiye Genelinde yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir, TR 32 bölgesinde toplam 3 bin 441 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır. Türkiye Genelinde ise 98 bin 290 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Tablo 5: Sektörlere Göre Toplam Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	42
İmalat	1.410
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	10
İnşaat	277
Toptan ve Perakende Ticaret	384
Ulaştırma ve Depolama	64
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	919
Bilgi ve İletişim	10
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	6
Gayrimenkul Faaliyetleri	9
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	14
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	167
Eğitim	13
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	94
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	17
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**3.441**

Kaynak: 2017 İPA

Sektörel bazda en fazla açık iş İmalat (bin 410), Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (919) ve Toptan ve perakende ticaret (384) şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye genelinde en fazla açık iş İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Tablo 6: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,1%	12,7%
İmalat	1,7%	27,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,1%	4,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	3,3%	25,0%
İnşaat	2,1%	9,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	2,0%	18,3%
Ulaştırma ve Depolama	1,4%	12,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,1%	24,3%
Bilgi ve İletişim	5,5%	12,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	9,0%	33,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1,2%	9,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,6%	9,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,0%	18,5%
Eğitim	0,3%	7,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1,5%	17,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1,1%	7,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,1%	9,9%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**2,0%**	**19,3%**

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde açık iş oranı yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 9 ile Finans ve sigorta faaliyetleri, yüzde 5,5 ile Bilgi ve iletişim ve yüzde 5,1 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler yüzde 2,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, yüzde 2,1 ile İmalat ve yüzde 1,8 ile Gayrimenkul faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri bölgede ve Türkiye'de açık iş oranı en fazla olan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.

Sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 33,3 ile Finans ve sigorta faaliyetleri, yüzde 27,8 ile İmalat ve yüzde 25 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri şeklinde sıralanmaktadır. Bölgenin ortalaması ise yüzde 19,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu bölgedeki her 100 işyerinden 19'unun açık işi bulunmaktadır. Türkiye genelinde sektörlerin kendi içerisinde en fazla açık işi olan işyeri oranı yüzde 25,9 ile İmalat, yüzde 23,2 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve yüzde 19,8 ile Bilgi ve iletişim şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye genelinin ortalaması ise yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Bölge genelindeki açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Tablo 7: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi/Cinsiyet	Kadın	Erkek	Cinsiyet önemli değil	Genel
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,9%	1,0%	0,9%
Lise altı	19,2%	24,3%	17,1%	20,2%
Genel lise	15,5%	12,8%	28,5%	20,6%
Meslek lisesi	3,4%	9,9%	3,0%	5,7%
Meslek yüksekokulu	1,4%	1,9%	2,0%	1,9%
Lisans	1,8%	2,2%	3,9%	2,9%
Lisansüstü	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	58,7%	47,8%	44,5%	47,7%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerin yüzde 13,5'inde kadınlar tercih edilirken, yüzde 38,9'unda erkekler tercih edilmiştir. Bu oran cinsiyet tercihi önemli değil diyen işyerlerinde ise yüzde 47,6'dır. Bölgede açık işlerde cinsiyet tercihine göre eğitim düzeyi verilerini incelediğimizde; kadınlarda yüzde 58,7'sinin Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 19,2'sinin Lise altı ve yüzde 15,5'inin Genel lise eğitim düzeyinin tercih edildiği görülmektedir. Türkiye genelinde ise yüzde 35,3 Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum ve yüzde 25,5 Genel Lise eğitim düzeyinin tercih edildiği gözlenmektedir.

Erkeklerde yüzde 47,8 Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 24,3 Lise altı ve yüzde 12,8 Genel lise tercih edilmiştir. Hem kadınlarda hem de erkeklerde her 2 kişiden 1'inde eğitim düzeyi Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum olarak işaretlenmiştir. Türkiye genelinde ise yüzde 36,9 Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 30 Lise altı ve yüzde 15,3 Meslek lisesi eğitim düzeyi tercih edilmiştir. Açık işlerde cinsiyet tercihi erkek olan işyerlerinde hem bölgede hem Türkiye'de eğitim düzeyinin en fazla Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum olarak işaretlendiği görülmektedir.

Cinsiyet önemli değil diyenlerin yüzde 44,5'i eğitim düzeyi Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 28,5'i Genel lise ve yüzde 17,1'i Lise altı tercihinde bulunmuşlardır. Türkiye genelinde ise yüzde 30,6 eğitim düzeyi Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 21,9'u Lise altı ve yüzde 21,6'sı da Genel lise tercihinde bulunmuşlardır. Türkiye genelinde ve bölgede çoğunlukla eğitim düzeyi Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, Genel lise ve lise altı tercihlerinde bulunulmuştur.

Genele bakıldığında ise bölgede yüzde 47,7 ile Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum, yüzde 20,6 ile Genel lise ve yüzde 20,2 ile Lise altı eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Türkiye genelinde ise, Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum oranı yüzde 30,6 ve Lise altı oranı yüzde 25,7 olarak gerçekleşmektedir.

Şekil 2: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

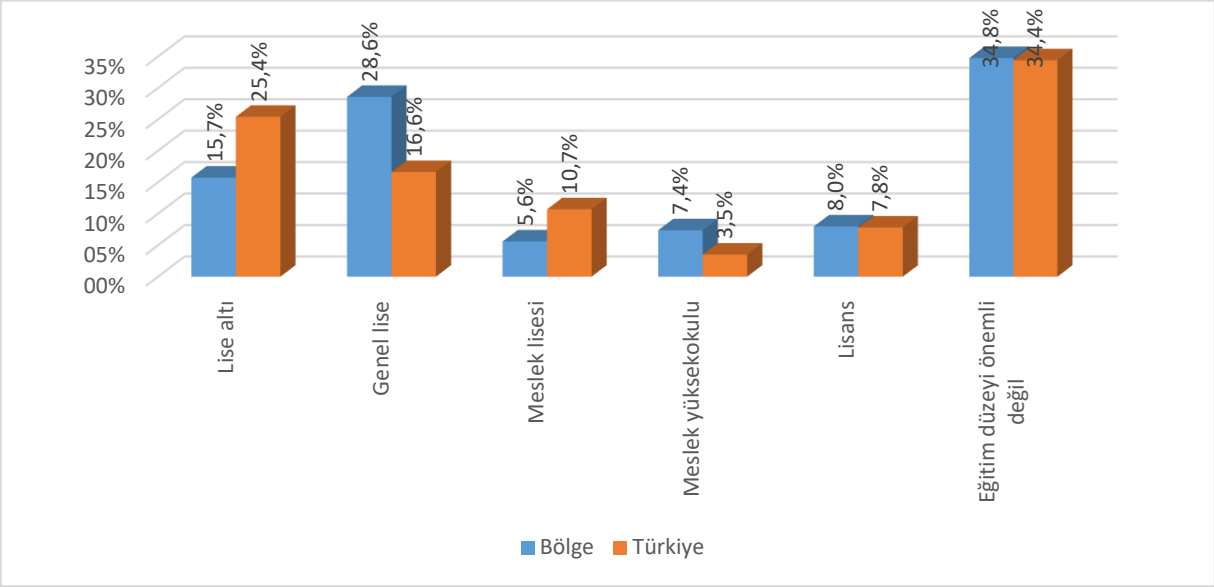

Kaynak: 2017 İPA

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeylerinin Bölge ve Türkiye Geneli karşılaştırmasına bakılacak olursa; Bölgede yüzde 47,7 ile Eğitim düzeyi önemli değil, yüzde 20,6 ile Genel lise ve yüzde 20,2 ile Lise altı eğitim düzeyi tercih edilmektedir. Türkiye genelinde ise, Eğitim düzeyi önemli değil oranı yüzde 34,4 Genel lise eğitim düzeyi oranı yüzde 16,6 ve Lise altı eğitim düzeyi oranı yüzde 25,4 olarak gerçekleşmektedir.

Şekil 3 : Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

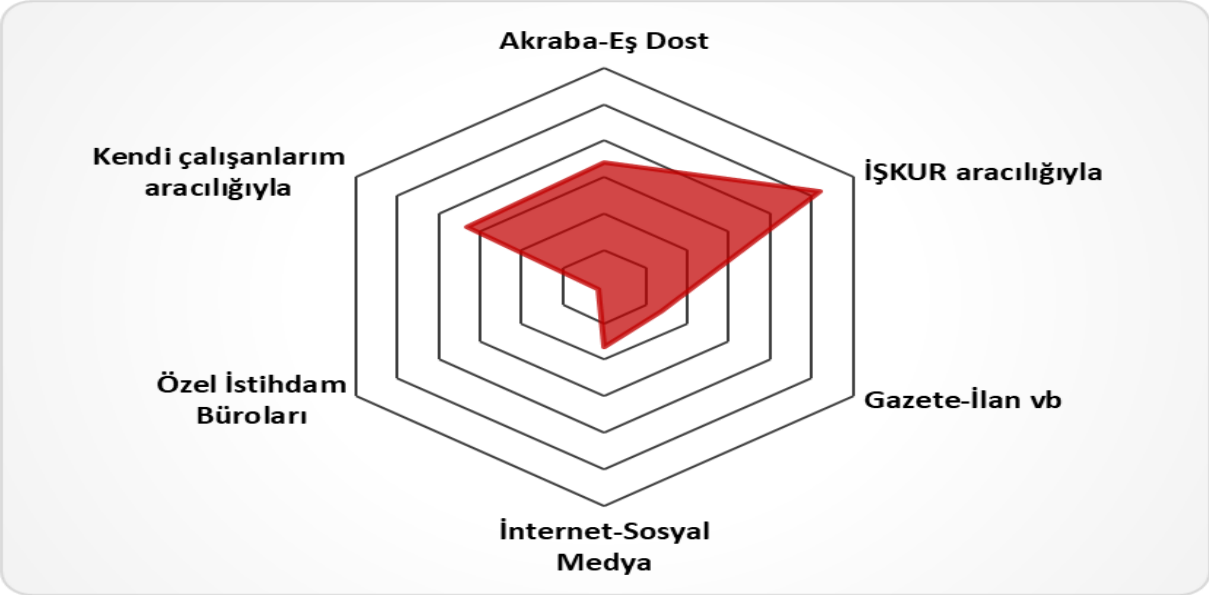

Kaynak: 2017 İPA

Açık işlerin arama kanallarında en fazla yüzde 75,7 ile İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 49,4 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 47,9 ile Kendi çalışanlarım aracılığıyla izlemiştir. Özel İstihdam Büroları ise

yüzde 2,1 ile en az tercih edilen arama kanalı olmuştur. Türkiye genelinde yüzde 61 ile İŞKUR tercih edilirken, onu yüzde 44,4 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 44,1 ile Kendi çalışanlarım aracılığıyla izlemiştir. Türkiye geneli ile bölgede ilk üç arama kanalı sıralaması değişmezken, bölgede İŞKUR, Türkiye geneline göre bariz bir şekilde daha fazla tercih edilmektedir.

Açık işler için en fazla bir arada kullanılan üç arama kanalı, **Akraba-Eş Dost, İŞKUR aracılığıyla ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla** şeklindedir. Akraba-Eş Dost ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanallarının birlikte kullanıldığı her 100 açık işin 67'sinde İŞKUR arama kanalı da kullanılmıştır. Bölgede; İnternet-Sosyal Medya Arama kanalı vasıtasıyla aranan açık işlerin % 74'ü aynı zamanda İŞKUR aracılığıyla da aranmaktadır.

Tablo 8: En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın		Erkek		Cinsiyet Önemli Değil	
Meslekler	Açık İş	Meslekler	Açık İş	Meslekler	Açık İş
Makineci (Dikiş)	124	Mermer İşçisi	71	Garson (Servis Elemanı)	247
Oda Görevlisi-Turizm	65	Garson (Servis Elemanı)	57	Makineci (Dikiş)	139
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	32	Cam Mamul İmalatçısı	50	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	101
Kumaş Paketleme İşçisi	30	Şoför-Yük Taşıma	45	Turizm Ve Otelcilik Elemanı	100
Makine Nakışçısı	25	Beden İşçisi (Genel)	39	Servis Komisi	81
Ön Muhasebeci	19	Şoför (Yolcu Taşıma)	39	Mermer İşçisi	68
Konfeksiyon İşçisi	14	Elektrikçi (Genel)	37	Özel Güvenlik Ve Koruma Meslek Elemanı	59
Satış Danışmanı	12	Gaz Altı Kaynakçısı	36	Beden İşçisi (Genel)	56
Kasiyer	9	Ütücü	31	Bulaşıkçı (Stevard)	49
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	8	Genel Alan Temizleme Ve Düzenleme Görevlisi / Meydancı (Otel)	30	Aşçı	46
Diğer	127	Diğer	904	Diğer	691
Genel Toplam	466	Genel Toplam	1.338	Genel Toplam	1.637

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde en fazla aranan meslekler Makineci (Dikiş), Oda Görevlisi-Turizm, Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi şeklindedir. Erkeklerde Mermer İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Cam Mamul İmalatçısı şeklinde, Cinsiyet Önemli Değil seçeneğinde ise Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş) ve Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı şeklinde sıralanmaktadır.

Türkiye genelinde açık işlerde cinsiyet tercihi kadın olan işyerlerinde en fazla aranan meslekler Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Temizlik Görevlisi şeklindedir. Erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför (Yolcu Taşıma) şeklinde, cinsiyet önemli değil seçeneğinde ise Makineci (Dikiş), Organizasyon Sorumlusu ve Garson (Servis Elemanı) şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 4: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri

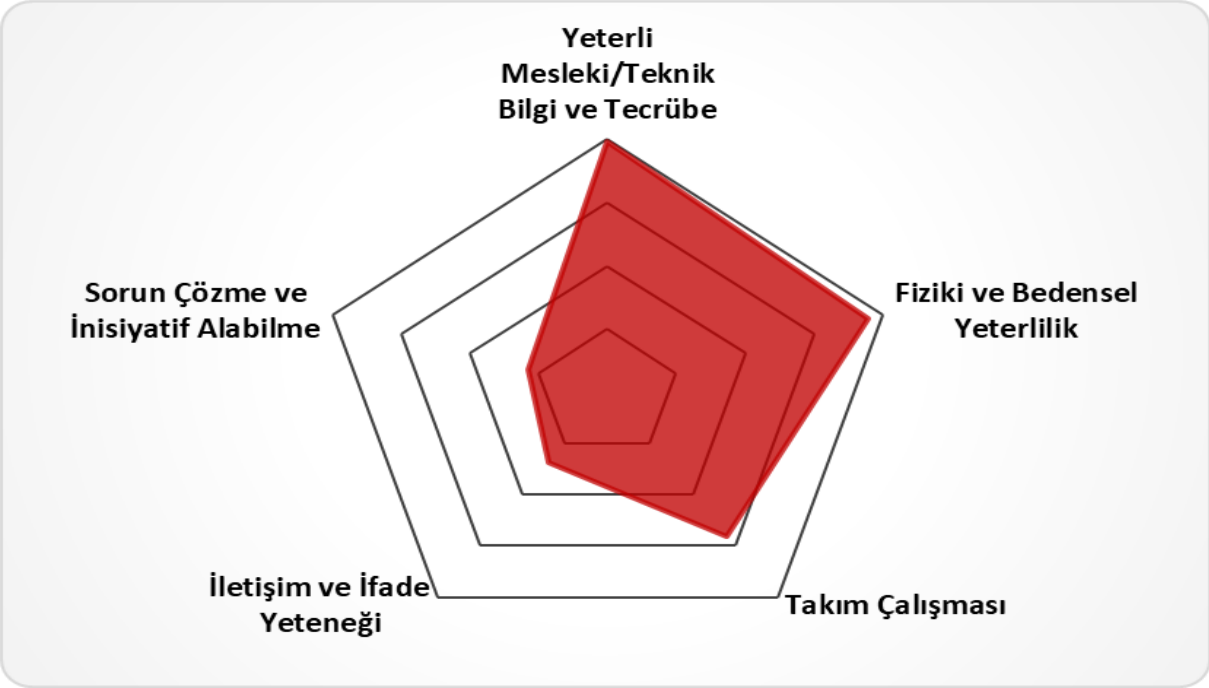

Kaynak: 2017 İPA

Aydın, Denizli, Muğla (TR32) bölgesinde tespit edilen 3 bin 441 açık iş için en fazla talep edilen beceri % 58 ile "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" dir. İkinci sırada % 55 ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer alırken, üçüncü sırada ise % 41 ile Takım Çalışması yer almaktadır.

Tablo 9: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	7	8	8	8
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	2	2
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6	7	6
İletişim ve İfade Yeteneği	5	4	4	4
Proje Tabanlı Çalışma	9	7	10	9
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	10	9	10
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	5	5	5
Takım Çalışması	3	3	3	3
Yabancı Dil	10	9	6	7
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	1	1

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralamasının cinsiyete göre dağılımında ilk üç sıra kadınlarda, cinsiyet önemli değil seçeneğinde ve genel toplamda, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması olduğu görülmektedir. Erkeklerde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralamasının cinsiyete göre dağılımında ilk üç sıra kadın, erkek ve cinsiyet önemli değil seçeneklerinde aynı oldukları ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve Takım Çalışması olduğu görülmektedir.

Açık iş bilgisi tespit edilirken yetiştirilecek işgücünün niteliğinin belirlenmesi başka bir ifade ile etkin eşleştirme yapabilmek için doğru aktif işgücü politikalarının uygulanabilmesi için talep edilen açık işlerden istenilen becerilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda doğru politika üretebilmek adına hangi becerilerin birlikte arandığının tespitine yönelik ***Birliktelik Analizi yapılmıştır***. Toplam açık işler içerisinde en fazla bir arada talep edilen üç beceri, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe'dir. Takım çalışması talep edilen açık işlerin % 58'inde aynı zamanda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik de talep edilmiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

TR 32 bölgesinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiklerini ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması hususuu da işgücü piyasası bilgisi için oldukça önemlidir. Bu bölümde TR 32 bölgesinde işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Tablo 10: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Satır Etiketleri	TGÇM Sayısı	TGÇN İşyeri Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM Sayısı	Türkiye Geneli TGÇM İşyeri Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	94	11	913	209
İmalat	1.706	379	52.939	10.631
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üret.ve Dağıt.	13	4	276	52
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönet. ve İyileş. Faal.	5	1	290	67
İnşaat	430	80	12.207	2.841
Toptan ve Perakende Ticaret	482	158	15.860	5.033
Ulaştırma ve Depolama	81	27	3.718	982
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	841	161	7.930	2.039
Bilgi ve İletişim	4	2	1.492	331
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	2	207	67
Gayrimenkul Faaliyetleri	28	11	353	119
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	34	16	2.537	842
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	290	31	10.407	800
Eğitim	70	26	1.501	604
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	79	30	2.111	774
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	3	1	395	86
Diğer Hizmet Faaliyetleri	36	16	1.312	363
Genel Toplam	**4.199**	**956**	**114.448**	**25.840**

Kaynak: 2017 İPA

TR32 bölgesinde Temininde Güçlük Çekilen Meslekler (TGÇM) en fazla İmalat (1.706), Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (841) ve Toptan ve perakende ticaret (482) sektörlerinde gerçekleşmiştir. Bölgede ve Türkiye genelinde İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri aynı sırada yer almışlardır. Bu üç sektör bölgedeki TGÇM sayısının yüzde 72,1'ini oluştururken Türkiye Genelinde ise yüzde 67'sini oluşturmaktadır. Sektörel olarak en fazla TGÇM işyeri sayısı aynı TGÇM sayısında olduğu gibi ilk üç sektör sırasıyla İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Toptan ve perakende ticaret sektörleridir. Sektörel olarak Türkiye Geneli en fazla TGÇM işyeri sayısı ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerindedir.

Şekil 5: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

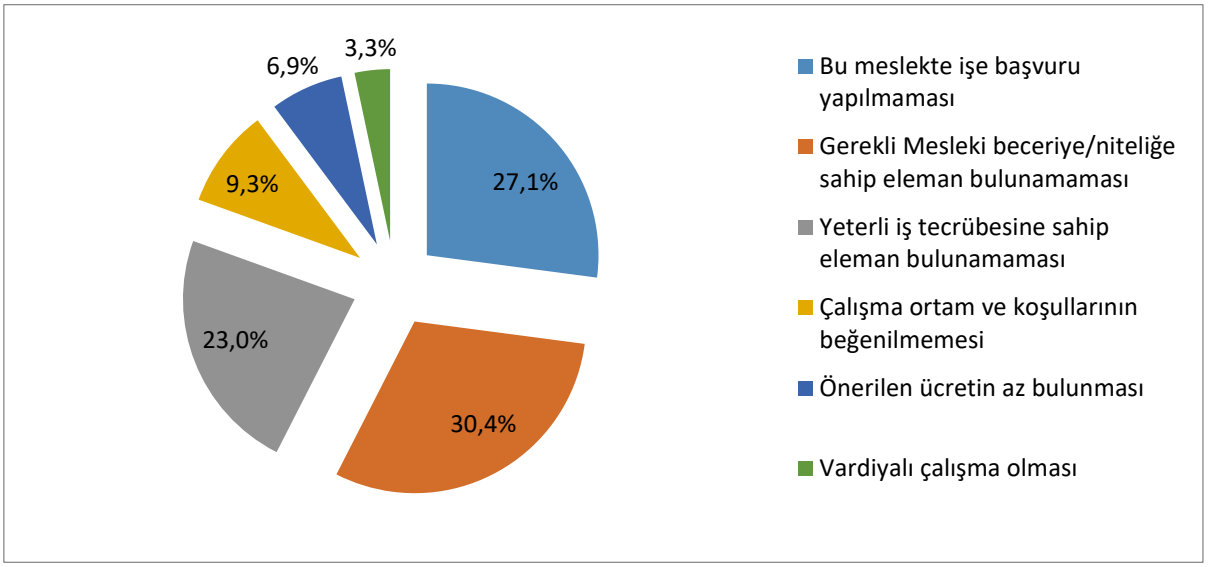

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede TGÇM nedenlerine baktığımızda, en başta Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması (yüzde 30,4) gelmekte ve onu Bu meslekte işe başvuru yapılmaması (yüzde 27,1) ve Yeterli iş tecrübesinde sahip eleman bulunamaması (yüzde 23) takip etmektedir. Türkiye genelinde de ilk üç değişmemektedir ve benzer oranlarla sıralanmaktadır.

Tablo 11: En Fazla Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Sayısı
MAKİNECİ (DİKİŞ)	309
GARSON (SERVİS ELEMANI)	275
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	168
MERMER İŞÇİSİ	137
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	112
BULAŞIKÇI (STEVARD)	91
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	87
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	82
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	80
ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA MESLEK ELEMANI	78

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede en fazla temininde güçlük çekilen ilk dört meslek sırasıyla Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı); Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı ve Mermer İşçisi'dir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

TR 41 bölgesinde işverenlerin 2018 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 12: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	178	4,6%
İmalat	1.761	2,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	12	0,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	10	3,4%
İnşaat	783	6,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	575	3,0%
Ulaştırma ve Depolama	-1	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	715	4,2%
Bilgi ve İletişim	17	9,9%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5	8,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	0,1%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	71	3,3%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	778	9,5%
Eğitim	67	1,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	340	5,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	14	0,9%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	5.327	3,2%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede net istihdam değişim oranı(NİDO) yüzde 3,2 olarak gerçekleşmiştir. NİDO en yüksek olan sektörler yüzde 9,9 ile Bilgi ve iletişim, yüzde 9,5 ile İdari ve destek hizmet faaliyetler ve yüzde 8,2 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörleri olarak sıralanmaktadır. Türkiye genelinde ise İnşaat sektörü yüzde 7,1 ile NİDO en yüksek olan sektör olarak yer almaktadır, onu yüzde 4,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı ve yüzde 4 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir. Türkiye genelinde NİDO yüzde 3,2 olarak gerçekleşmektedir. Bölgenin net istihdam değişim oranı Türkiye geneli ile aynıdır.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	216	1,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	964	5,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	988	3,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	88	4,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	268	2,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.275	3,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	210	1,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.307	3,1%
Yöneticiler	10	0,3%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	5.327	3,2%

Kaynak: 2017 İPA

Bölgede Net istihdam değişim oranı en yüksek olan meslek grubu yüzde 5,3 ile Hizmet Ve Satış Elemanları iken, onu yüzde 4,1 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ve 3,9 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler takip etmektedir. Türkiye genelinde ise meslek grupları içerisinde en yüksek değişim oranı yüzde 4,8 ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlarda gerçekleşirken, onu yüzde 4,3 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 3,9 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo 14: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Mermer İşçisi	Servis Rehberi (Okul)
Makineci (Dikiş)	Diğer Metal İşlemcileri
Kuruyemiş Paketleme İşçisi	Diğer Garsonlar, Barmenler Ve İlgili İşçiler
Güvenlik Görevlisi	Cam Mamul İmalatçısı
Garson (Servis Elemanı)	Proses İşçisi
İnşaat İşçisi	Depo İşçisi (Elleçleme)
Temizlik Görevlisi	Sağlık Bilgisi Öğretmeni
Aşçı	Ahşap Tekne İmalatçısı (Nezaretçi/Ustabaşı)
Engelli Bakım Elemanı	Ağ Çile Makinesi İşçisi
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Mayacı (Hamur)

Kaynak: 2017 İPA

Araştırma kapsamında bölgede en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler; Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş) ve Kuruyemiş Paketleme İşçisi olurken, Türkiye genelinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler Temizlik Görevlisi, İnşaat İşçisi ve Güvenlik Görevlisi şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye ile kıyasladığımızda en fazla istihdam artışı beklenen ilk 10 meslekten 5 tanesinin aynı olduğu gözlenmektedir. İnşaat İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi ve Makineci (Dikiş) meslekleri hem bölgede hem de Türkiye geneli içerisinde ilk 10'da yer almıştır.

Bölgede en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Servis Rehberi (Okul), Diğer Metal İşlemcileri ve Diğer Garsonlar, Barmenler Ve İlgili İşçiler olmuştur. Türkiye genelinde en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler Elektrik Tesisat Ustası, Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler) ve Boyama-Yıkama Makinesi Operatörü (Kumaş) olarak sıralanmaktadır. En fazla net istihdam azalışı beklenen ilk 10 meslekte bölge ile Türkiye arasında bir benzerlik görülmemektedir.

Tablo 15: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	23,6%	0,0%	41,9%	34,5%
İmalat	18,6%	1,3%	40,3%	39,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	8,3%	0,0%	54,2%	37,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	25,0%	0,0%	37,5%	37,5%
İnşaat	14,5%	1,1%	52,3%	32,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	16,8%	1,2%	45,1%	36,9%
Ulaştırma ve Depolama	9,0%	2,7%	49,2%	39,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12,0%	1,6%	50,7%	35,7%
Bilgi ve İletişim	37,5%	0,0%	25,0%	37,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3,2%	0,0%	39,5%	57,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	19,0%	4,2%	42,2%	34,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	20,0%	4,6%	46,1%	29,3%
Eğitim	12,6%	1,0%	49,6%	36,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21,5%	2,1%	36,5%	39,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%	29,9%	70,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,6%	1,3%	44,8%	41,2%
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	**16,1%**	**1,5%**	**45,4%**	**37,0%**

Kaynak: 2017 İPA

Bölgedeki işverenlerin yüzde 45,4'ü fikri olmadığını, yüzde 37'si 1 yıl sonrası için istihdam beklentisinde değişim beklemediğini, yüzde 16'1 artış ve yüzde 1,5'i azalış beklediğini ifade etmişlerdir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 46,1'i 1 yıl sonrası için istihdam beklentilerine fikrim yok şeklinde yanıt verirken, yüzde 32,7'si değişmeyecek, yüzde 18,8'i ise artış ve yüzde 2,4'ü azalış beklediğini ifade etmişlerdir. Bölgede istihdam artış beklentisi Türkiye ortalamasının altındadır.

Bölgede 1 yıl sonrası için istihdam artışı en fazla yüzde 37,5 ile Bilgi ve iletişim sektöründe beklenirken, en fazla azalış yüzde 4,6 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ise yüzde 70,1 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkmakta iken yüzde 66,7 ile Finans ve sigorta faaliyetleri fikrim yok seçeneğinde ön plana çıkmaktadır. Türkiye genelinde ise en fazla istihdam artışı yüzde 22,7 ile İmalat sektöründe, en fazla istihdam azalışı

ise yüzde 3,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yüzde 48,8 ile değişim beklentisi olmayan sektör olarak öne çıkarken, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü yüzde 54,2 ile fikrim yok seçeneğinin en fazla tercih edildiği sektör olarak ön plana çıkmaktadır.

SONUÇ

Yaşanan küresel ekonomik krizler, bölgemizde yaşanan siyasi krizler ile jeopolitik riskler ve Türkiye'nin en önemli ihraç pazarı olan Avrupa Birliği'nde çevre ülkelerden kaynaklı yaşanan ekonomik gelişmeler, ihracat ve işgücü piyasası üzerinde baskı yaratmıştır. Belirtilmiş olan bu hususlar doğrultusunda işsizliğin ülkemiz açısından mücadele edilmesi ve politika geliştirilmesi gereken bir problem olduğu öngörülmektedir. Bu nedenle istihdamın korunması ve işsizliğin azaltılması önümüzdeki dönemlerde de hassasiyet gösterilmesi gereken bir konu olacaktır.

10. Kalkınma Planı ve Ulusal İstihdam Stratejisi gibi üst politika belgeleri incelendiğinde işgücü piyasasına ait politika ve hedeflerin olduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu hedeflere ulaşmak için gerekli tedbirler arasında Politika Geliştirme ve Uygulama Esaslarını Belirleme Sürecinde Bölgesel ve Sektörel Farklılıkların Dikkate Alınması bulunmaktadır. Bu nedenle İŞKUR tarafından yürütülen işgücü piyasasının talep tarafına yönelik bilgi toplayan İşgücü Piyasası Araştırmaları bölge düzeyinde incelenmiştir.

İstihdamın arttırılması, işsizliğin azaltılması için karar alıcıların işgücü piyasası politikalarına yön verirken kullandıkları en büyük kaynaklarından biri işgücü piyasası verileridir. Piyasanın arz yönü incelenecek olursa bölgeye ait işsizlik oranının 2014 yılından itibaren bir düşüş eğilimi içerisinde olduğu görülmektedir. İşgücüne katılma ve istihdam oranlarında da artış mevcuttur. Piyasanın talep tarafı incelenecek olur ise Kurumumuz tarafında yapılan İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarının incelenmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep tarafı incelenerek işgücünün sektörel ve bölgesel dağılımına yönelik politikalar üretilmeli ve işgücü talebinde artış beklenen ve ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. İşgücü piyasasının en temel sorunlarının başında, işgücünün eğitim ve beceri düzeyinin piyasanın talepleriyle uyumlu olmaması gelmektedir. Bu sebeple bölgenin ve sektörün ihtiyaçlarına yönelik iş ve işgücü taleplerinin belirlenmesi ve eşleştirme probleminin çözülebilmesi adına etkin uygulama politikaları üretilmesi gerekmektedir.

Bölgeye ait İPA sonuçlarına bakıldığında; açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli bilgileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü

talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre her üç işyerinden birinin eleman temin ederken güçlük çekmesi işgücü piyasasındaki arz ve talep arasında uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdeki güçlük çekilme nedeninin ağırlıklı olarak gerekli mesleki nitelik ve beceriye sahip eleman bulunamaması ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasının olması işgücü piyasasının aradığı nitelik ve özelliklerde eleman bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle beceri temelli çalışmalar yapılmalıdır. Eleman ihtiyacı duyulan mesleklerde aranan becerileri daha iyi analiz edip ortaya koyacak çalışmaların yapılması önemlidir.

Hangi nitelikte eleman ihtiyacının olduğu tespit edilmesi ve temin ederken gücük çekilen ihtiyaçların tespit edilmesi doğru aktif işgücü politikalarının uygulanması için büyük önem teşkil etmektedir. İşverenlerin işgücünden en çok mesleki teknik bilgi ve tecrübe talep etmesi İŞKUR'un düzenlediği mesleki eğitim kurslarını ve işbaşı eğitim programlarını daha önemli hale getirmektedir.

Çalışma sonucunda önümüzdeki dönemde istihdamın yüzde 3,2 oranında artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın artacağı öngörülen sektör ve meslekler için bugünden önlem alınmaya başlanmalı ve aktif istihdam politikaları etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Aynı şekilde istihdamdan kopacak işgücü de önceden göz önüne alınıp gerekli önlemler alınmalıdır.

Yerel düzeyde oluşturulan politikaların işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılması noktasında daha etkili olabilmesi için İl İstihdam Kurullarının daha etkin rol alması gerekmektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında her il için hazırlanan raporlar daha etkin kullanılmalıdır. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarında bu çalışmanın sonuçları mutlaka ele alınmalıdır.